

Robert Bielaszka

**SPRAWOZDANIE
Z DRUGIEJ OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ
„KONSUMENT NA RYNKU KOLEJOWYCH PRZEWOZÓW
PASAŻERSKICH”**

18 marca 2015 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się Druga Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Konsument na rynku kolejowych przewozów pasażerskich”. Była ona kontynuacją konferencji z 10 marca 2014 r., która odbyła się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Grono ekspertów, doktorantów oraz studentów po raz drugi spotkało się, by dyskutować o prawach konsumentów w sektorze pasażerskich przewozów kolejowych w Polsce. Celem konferencji była analiza przestrzegania przez przewoźników kolejowych praw konsumenta oraz pozycji Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego. Jednocześnie była to okazja do zainteresowania studentów problematyką prawa sektorowego oraz przekazania im wiedzy na ten temat. Była to dobra okazja do wymiany poglądów i doświadczeń przedstawicieli nauki, administracji i biznesu.

Organizatorami konferencji były Naukowe Koło Prawa Energetycznego i Innych Sektorów Infrastrukturalnych działające przy WPiA UŁ oraz Polska Fundacja Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowej *Ius Publicum*, Wyższa Szkoła Bankowa z oddziałem w Chorzowie, Koło Naukowe Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowych *Ius Publicum*. W konferencji wzięli udział przedstawiciele ośrodków akademickich z Warszawy, Katowic oraz Łodzi. Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego, Marszałka Województwa Łódzkiego, Okręgowej Rady Adwokackiej w Łodzi oraz Instytutu Sobieskiego w Warszawie. Patronatu medialnego udzieliły: „Kurier Kolejowy”, TVP Łódź, Studenckie Radio Politechniki Łódzkiej ŻAK, portale sPrawnik.pl oraz dlaStudenta.pl. Do przygotowania obrad zostały również zaangażowane następujące podmioty: Łódzka Kolej Aglomeracyjna sp. z o.o. w Łodzi, Instytut Prawa Gospodarczego sp. z o.o. w Warszawie, Stowarzyszenie OPPEN Obywatel Prawo Pomoc Edukacja Nowatorstwo, Studenckie Koło Naukowe Prawa Europejskiego

(Uniwersytet Łódzki), Koło Naukowe Ochrony Konkurencji i Konsumenta (Uniwersytet Warszawski), Koło Naukowe Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowych *Ius Publicum* (Uniwersytet Śląski), Koło Naukowe *Lex Publica* TBSP (Uniwersytet Jagielloński) oraz Koło Naukowe Prawa Energetycznego i Regulacji Sektorowej (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu).

Konferencja została podzielona na trzy panele: ekspercki, w którym swoje wystąpienia zaprezentowali przedstawiciele nauki oraz osoby posiadające praktyczną wiedzę o pasażerskich przewozach kolejowych; doktorancki, obejmujący swoim zakresem wystąpienia młodych pracowników nauki, oraz studencki, w którym swoje wystąpienia zaprezentowali studenci. Przed rozpoczęciem obrad uroczystego otwarcia konferencji dokonała dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego dr hab. A. Liszewska, prof. UŁ, wraz z prezesem Polskiej Fundacji Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowej *Ius Publicum* dr hab. M. Pawełczykiem.

Pierwszym wystąpieniem w ramach panelu eksperckiego, którego moderatorem był prof. dr hab. T. Skoczny (Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych, Uniwersytet Warszawski), było wystąpienie przedstawicielki Urzędu Transportu Kolejowego A. Kozłowskiej, która przedstawiła strukturę runku pasażerskich przewozów kolejowych w Polsce. W ramach wystąpienia prelegentka przedstawiła rynek usług pasażerskich przewozów kolejowych, na który składa się 36 wydanych licencji na przewóz pasażerów, z czego 13 przewoźników prowadzi działalność w tym zakresie. Wskazała również, że 95% rynku usług kolejowych w Polsce należy do przewoźnika państwowego, a pozostałe 5% to przewozy komercyjne.

Następnie przedstawiciel Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu dr P. Lissoń opisał instrumenty prawne służące oddziaływaniu na strukturę rynku pasażerskich przewozów kolejowych. Omawiana materia dotyczyła norm prawnych kształtujących rynek przewozów pasażerskich w Polsce zawartych przede wszystkim w ustawie o transporcie zbiorowym oraz innych aktach prawnych.

Kolejnym prelegentem była prof. dr hab. M. Królikowska-Olczak; zaprezentowała politykę przemysłową Unii Europejskiej na rynkach kolejowych. W ramach tego wystąpienia zostały zaprezentowane wyzwania stawiane przed polityką przemysłową UE, w tym realna groźba deindustrializacji oraz wskazano na potrzebę dokonania reform w tym zakresie. Również w ramach tego wystąpienia zostały pokrótce scharakteryzowane dyrektywy UE dotyczące przewozów rynków kolejowych.

Przedstawiciel Instytutu Sobieskiego dr M. Beim wygłosił referat *Uwarunkowania prawne a najlepsza praktyka w zarządzaniu kolejami regionalnymi*. Przedmiotem tego wystąpienia było przedstawienie czynników mających istotny wpływ na zwiększenie konkurencyjności na rynku przewozów kolejowych

w Polsce. Jako przykłady działań mających wpływ na zwiększenie konkurencyjności wśród przewoźników zostały wskazane systemy taryfowe, budowa marki regionalnej, przetargi oraz działania podejmowane przez przewoźników mające na celu np. zwiększenie komfortu podróży. Jako przykład konkurencyjnego funkcjonowania rynku przewozów pasażerskich został wskazany niemiecki rynek przewozów kolejowych.

Ostatnim wystąpieniem w ramach panelu eksperckiego było wystąpienie M. Tchórzewskiej z Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej sp. z o.o. w Łodzi, która przedstawiła problemy, z jakimi spotykają się nowi przewoźnicy, wchodząc na rynek przewozów pasażerskich. Problematyka zaprezentowana przez referującą była bardzo interesująca, gdyż przedstawiła doświadczenia przewoźnika świadczącego usługi kolejowe na terenie aglomeracji łódzkiej związane z rozpoczęciem świadczenia usług przewozowych przez spółkę, która ją zatrudnia.

Podsumowaniem panelu była dyskusja nad podniesioną w nich problematyką. Bogactwo przygotowanych referatów wykazało, jak szerokim i interesującym zagadnieniem badawczym jest tematyka związana z pasażerskimi przewozami kolejowymi. W czasie dyskusji została poruszona m.in. problematyka wykluczeń społecznych na rynku kolejowych przewozów pasażerskich. Konkluzja, jaka wypłynęła podczas dyskusji, brzmiała, że w niedługim czasie Komisja Europejska będzie domagała się eliminowania tych wykluczeń. Wnioskiem wpływającym z dyskusji była teza, że reforma kolei w Polsce jest spóźniona. Trzeba przyspieszyć zmiany. Okazją do dalszych dyskusji na tematy związane z wystąpieniami ekspertów była krótka przerwa kawowa, po której uczestnicy w ramach panelu doktoranckiego wysłuchali wystąpień młodych przedstawicieli nauki.

Moderatorem panelu doktoranckiego był dr hab. M. Pawełczyk. Pierwszym zagadnieniem w ramach tego panelu był zakres stosowania przepisów rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym w Polsce po 3 grudnia 2014 r., którego autorem był G. Pilecki – przedstawiciel Urzędu Transportu Kolejowego. W swoim wystąpieniu referent zaprezentował i pokrótce scharakteryzował prawa i obowiązki pasażera zawarte w ww. akcie prawnym, wskazując uprawnienie do zwolnienia ze stosowania niektórych przepisów tego rozporządzenia, które przysługuje ustawodawcy krajowemu. Prelegent wymienił te przepisy, których po 3 grudnia 2014 r. można nie stosować.

Tematyką kolejnych wystąpień było prawo pasażera do informacji zaprezentowane kolejno przez K. Kłosowskiego, M. Karpińskiego oraz B. Radoń. K. Kłosowski (Urząd Transportu Kolejowego, Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu) zaprezentował uwagi na tle rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym. Głównym przedmiotem tego wystąpienia była analiza za-

łącznika II do tego rozporządzenia. Następnie M. Karpiński (Uniwersytet Śląski) przeanalizował skutki naruszenia obowiązku wynikającego z przepisów art. 8 ust. 1 w zw. z załącznikiem II omawianego rozporządzenia polegającego na nieinformowaniu pasażerów o warunkach najniższych opłat za przewóz. Również B. Radoń z Instytutu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk objęła tematyką swojego wystąpienia nie tylko prawo pasażera do informacji, ale też prawo odstąpienia od umowy z punktu widzenia ochrony zbiorowych interesów konsumentów. W wystąpieniu zostały wskazane uprawnienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawach związanych z ochroną zbiorowych interesów konsumentów wraz z krótką charakterystyką prawa do informacji, które należy rozumieć szerzej niż to ma miejsce w ustawie o transporcie kolejowym i rozporządzeniu 1371/2007.

Ostatnim wystąpieniem w ramach panelu doktoranckiego był referat M. Hassa z Uniwersytetu Szczecińskiego zatytułowany *Po torach i drogach do celu, czyli zintegrowany system taryfowo-biletowy. Korzyści dla regionu i konsumenta*. W ramach tego wystąpienia zostały zaprezentowane możliwości współpracy między kolejowymi i drogowymi przewoźnikami w zakresie przewozu pasażerów oraz korzyści płynące z wdrożenia zintegrowanego systemu taryfowo-biletowego. Na potwierdzenie postawionej tezy zostały również przedstawione przykłady takiej współpracy między przewoźnikami.

Również ta część obrad zakończyła się dyskusją na tematy związane z wystąpieniami. W tej dyskusji zwrócono szczególną uwagę na niejasność przepisów o informowaniu z właściwym wyprzedzeniem pasażerów o taryfach oraz na niedoinformowanie konsumentów o zintegrowanych systemach biletowych. Poziom merytoryczny dyskusji po tej części świadczy istocie omawianego problemu. O jego wadze świadczą również zadawane pytania i powstałe w wyniku refleksji nad wystąpieniami wątpliwości.

Ostatnia część konferencji obejmowała wystąpienia studentów na temat statusu i zadań Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego. W ramach panelu studenckiego, moderowanego przez J. Tabeńską, studenci Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zaprezentowali kompetencje Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego jako regulatora w transporcie kolejowym, charakter prawny wydawanych przez niego decyzji, ich kontrolę sądową, czy też rolę Urzędu w zakresie ochrony praw konsumentów.

Po wystąpieniach młodych adeptów prawa J. Tabeńska podsumowała zaprezentowane tematy, a następnie dr Ł. Grzejdziak z Uniwersytetu Łódzkiego podsumował konferencję. Zazaczył on, że zmiany, jakie zaszły w sektorze, mają duże znaczenie, ale nadal polskiemu rynkowi kolejowych przewozów pasażerskich bliżej jest do monopolu niż do konkurencji.

Przebieg omawianej konferencji skłania do wniosku, że wymiana poglądów w ten sposób pozwala na rozpowszechnienie wiedzy na tematy związane nie tylko z regulacją rynku przewozów kolejowych, ale jest pomocna w powiększaniu świadomości prawnej społeczeństwa w zakresie praw konsumenckich.

Streszczenie

18 marca 2015 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się druga ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Konsument na rynku kolejowych przewozów pasażerskich”. Grono ekspertów, doktorantów oraz studentów po raz drugi spotkało się, by dyskutować o prawach konsumentów w sektorze pasażerskich przewozów kolejowych w Polsce. Celem konferencji była analiza przestrzegania przez przewoźników kolejowych praw konsumenta oraz pozycji Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego. Jednocześnie była to okazja do zainteresowania studentów problematyką prawa sektorowego oraz przekazania im wiedzy na ten temat. Była to dobra okazja do wymiany poglądów i doświadczeń przedstawicieli nauki, administracji i biznesu.

Słowa kluczowe: konsument, rynek kolejowy, przewozy pasażerskie

A REPORT FROM THE SECOND POLAND SCIENTIFIC CONFERENCE “CONSUMER ON THE RAIL PASSENGER MARKET”

Summary

On March 18, 2015. the Faculty of Law and Administration, University of Lodz was the second nationwide conference Fri. “The consumer on the rail passenger market” cluster of experts, graduate students and students for the second time met to discuss consumer rights in the rail passenger transport in Poland. The aim of the conference was to analyze the compliance of the railway consumer rights and the position of Chairman of the Railway Transport Office. At the same time it was an opportunity to interest students sectoral issues of law and to provide them with knowledge on the subject. It was a good opportunity to exchange views and experiences between representatives of science, administration and business.

Keywords: the consumer, rail, passenger